

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi raittiustyön järjestämisestä ja alkoholilain 69 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Alkoholioloissamme viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtunut kehitys on ollut kielteistä sekä alkoholin kulutuksen että alkoholihaittojen osalta. Alkoholin käytön voidaan katsoa saavuttaneen nykyisin jo sellaisen asteen, että sen seuraukset muodostavat vakavan kansanterveydellisen ja sosiaalisen ongelman. Tilanteen korjaaminen edellyttää tehokasta raittiustyötä.

Nyt annettavalla esityksellä pyritään luomaan edellytykset laaja-alaiselle raittiustyölle ja raittiustyön palvelujen tarjoamiselle kaikille kansalaisille. Lakiin raittiustyön järjestämisestä ehdo-

tetaan otettavaksi säännökset raittiustyöstä, sen edellytyksistä, palvelujen tarjoamisesta sekä ohjauksesta ja valvonnasta. Alkoholilaista ehdotetaan siirrettäväksi mainittuun lakiin kunnan raittiustoimen hallintoa ja raittiustyöhön myönnettäviä määrärahoja koskevat säännökset. Raittiustyön tehostamiseksi ehdotetaan muun muassa siihen tarkoitettujen määrärahojen tarkistamista. Alkoholilakiin ehdotetaan samalla tehtäväksi edellä ehdotetusta laista johtuva muutos.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1984 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädäntö

Lainsäädäntöön ei sisälly varsinaisia säännöksiä vapaaehtoisen raittiustyön suorittamisesta eikä sen edellytysten luomisesta.

Kunnallisella sektorilla raittiustyöstä huolehtivat raittiuslautakunnat. Voimassa olevan alkoholilain (459/68) 76 §:n mukaan raittiuden edistämistä ja alkoholiolojen sekä alkoholilain valvonnan seuraamista varten tulee kunnassa olla raittiuslautakunta. Samaan pykälään sisältyvät säännökset raittiuslautakunnan kokoonpanosta ja siitä, että kunnan asukasmäärän ollessa vähäinen, sosiaali- ja terveysministeriö voi va-

pauttaa kunnan velvollisuudesta asettaa raittiuslautakunta. Alkoholilain 76 a §:ään (684/75) sisältyvät taas säännökset raittiuslautakunnan viranhaltijoista. Tarkemmat määräykset raittiustoimen hallinnosta on annettu asetuksessa raittiustoimen järjestämisestä (827/76). Raittiuslautakuntien tulee muun muassa huolehtia raittiustoiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä kunnassa, toimia yhteistyössä erityisesti terveys-, sosiaali- ja koululautakuntien kanssa, järjestää toimialaansa kuuluvaa valistus-, ohjaus-, koulutus- ja neuvontatoimintaa sekä päättää niiden määrärahojen jaosta, jotka kunnassa on varattu yhteisöille raittiustyön tukemiseen. Edelleen raittiuslautakunnan tehtävänä on valvoa mainittujen määrärahojen tarkoituksenmu-

kaista käyttöä, tukea raittiustyötä harjoittavien yhdistysten toimintaa sekä kouluissa suoritettavaa raittiusopetusta ja -kasvatusta.

Raittiuslautakuntien toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

Valtion tulo- ja menoarvioon on alkoholilain 98 §:n mukaan vuosittain otettava määräraha, josta jokaiselle kunnalle suoritetaan vähintään 3 markkaa asukasta kohti käytettäväksi puoleksi kunnan yleisiin tarpeisiin sekä puoleksi paikallisen tarpeen mukaan kunnassa suoritettavaan raittiustyöhön, alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan sekä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien ja heidän perheittensä huoltoon.

Samana pykälän mukaan valtion tulo- ja menoarvioon on varattava vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään 35 penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti käytettäväksi avustuksina raittiustyöhön sekä alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan sekä määräraha, joka vastaa vähintään 30 penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti käytettäväksi avustuksina päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien vapaaehtoiseen huoltotyöhön.

Säännökset edellä tarkoitettujen määrärahojen jakamisesta sisältyvät asetukseen alkoholilain 98 §:ssä tarkoitettujen varojen jakamisesta ja käyttämisestä (568/68).

Valtioneuvoston päätöksellä 6 päivänä maaliskuuta 1975 (171/75) on asetettu valtion raittius- ja alkoholiasian neuvottelukunta toimimaan sosiaali- ja terveysministeriön alaisena asiantuntijaelimenä. Sen tehtävänä on seurata raittius- ja alkoholipolitiikan kehitystä sekä sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä valmistavasti käsitellä raittius- ja alkoholipolitiikan yleiseen suunnitteluun ja kehittämiseen liittyviä asioita.

1.2. Käytäntö

Raittiuslautakunta on asetettu käytännössä lähes jokaiseen kuntaan. Paitsi, että raittiuslautakunnat ovat hallinnollisia toimielimiä, ne suorittavat itse myös varsinaista raittiustyötä sekä luovat lisäksi edellytyksiä kansalaisjärjestöjen toiminnalle raittiuden edistämiseksi.

Raittiusliike perustuu kansalaisten vapaaehtoiseen yhteistoimintaan ja sen tavoitteena on käytännössä ollut raittiuden edistäminen vähentämällä päihteiden käyttöä. Raittiuden edistämiseen on pyritty erilaisella tiedotustoiminnalla sekä vaikuttamalla asenteisiin ja käyttäytymiseen.

Suomen Raittiusjärjestöjen Liitto — Finlands Nyktershetsorganisationers Förbund r.y. on tehnyt selvityksen omasta ja jäsenjärjestöjensä toiminnasta voimassa olevan alkoholilainsäädännön ajalta. Liittoon kuuluu 17 suomenkielistä ja kolme ruotsinkielistä raittiuskeskusjärjestöä. Liiton toiminta on ollut suurelta osin koko väestöön tai tiettyihin ryhmiin kohdistuvaa valistustoimintaa ja päätöksentekijöihin kohdistuvaa painostustoimintaa. Liiton jäsenjärjestöt ovat nykyisen alkoholilainsäädännön aikana toimineet lähes kaikilla päihdehaittojen ehkäisemiseen ja korjaamiseen pyrkivillä aloilla.

Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton ja sen jäsenjärjestöjen lisäksi toimii maassamme neljä muuta raittiuskeskusjärjestöä.

Vaikka, kuten edellä on mainittu, voimassa oleva lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä vapaana kansalaistoimintana suoritettun raittiustyön yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta, sosiaali- ja terveysministeriö on kuitenkin tosiasiaa joutunut seuraamaan ja valvomaan raittiustyötä tekevien yhteisöjen toimintaa nykyisinkin valtionavustuksia koskevien yleismääräysten puitteissa.

1.3. Muutoksen syyt

Alkoholijuomien saatavuuden helpottuminen, juomatapojen kansainvälistyminen ja kulutustottumusten monipuolistuminen ovat ilmeisesti aiheuttaneet kulutuksen jatkuvan kasvun. Alkoholinkulutus on viime vuosikymmenenä kasvanut muuta yksityistä kulutusta nopeammin. Kulutuksen kasvu on merkinnyt alkoholin käytön laajenemista yhä nuorempien ikäluokkien ja naisten keskuuteen, humalakulutuksen yleistymistä, alkoholin suurkuluttajien suhteellisen osuuden kasvamista sekä yhä useamman sosiaalisen toiminnan muuttumista alkoholin käyttötilaisuuksiksi.

Alkoholista aiheutuneet haitat ovat myös nykyisen vuoden 1969 alusta voimaan tulleen alkoholilainsäädännön aikana lisääntyneet. Sekä maastamme että ulkomailta saadut kokemukset osoittavat kiistatta, että alkoholin käytön yleis-

tyminen vaikuttaa haitallisesti kansanterveyteen pitkällä aikavälillä, sillä alkoholin käyttö näkyy osatekijänä useissa sairauksissa.

Alkoholipolitiikan tavoitteista on maassamme oltu jo kauan yksimielisiä. Alkoholi koetaan haitalliseksi nautintoaineeksi. Voimassa oleva lainsäädäntö ei kuitenkaan tunne säännöksiä vapaana kansalaistoimintana suoritettavasta raittiustyöstä eikä sen järjestämisestä. Myöskään raittiustyöhön myönnettävät määrärahat eivät ole nousseet yleisen hintakehityksen mukaisesti.

Uudistuksella pyritään vaikuttamaan edellä mainittuihin epäkohtiin säätämällä erillinen laki raittiustyön järjestämisestä ja tarkistamalla samassa yhteydessä raittiustyöhön varattavia määrärahoja.

2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.1. Yhteiskunnallisen alkoholikysymyksen käsitely Maailman Terveysjärjestössä ja Pohjoismaissa

Alkoholin kohonneen kulutustason vuoksi on yleismaailmallisena ilmiönä muun ohessa Maailman Terveysjärjestön (WHO) piirissä ryhdytty kiinnittämään entistä laajempaa huomiota alkoholin aiheuttamiin haittoihin ja vaurioihin. Järjestön yleiskokous on 25 päivänä toukokuuta 1979 hyväksynyt alkoholiongelmaa koskevan päätöslauselman (WHO 32.40), jossa jäsenvaltioita kehoitetaan muun muassa tarpeellisiin toimenpiteisiin alkoholijuomien kulutuksen vähentämiseksi sekä ryhtymään tehokkaisiin toimiin alkoholijuomien valmistuksen ja kaupan säätelemiseksi. Lisäksi Maailman Terveysjärjestön on tarkoitus ottaa 35. kongressissaan vuoden 1982 keväällä erityisesti esille alkoholin kulutus ja alkoholin aiheuttamat ongelmat.

Pohjoismaiden neuvoston 29. istunnossa Kööpenhaminassa 2.—6. 3. 1981 hyväksyttiin ehdotukset päihdeongelmia koskevan pohjoismaisen yhteistyön tehostamisesta sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toiminnan kehittämiseksi alkoholin ja huumeiden väärinkäytön ehkäisemiseksi.

Ruotsissa on jatkuvasti kiinnitetty huomiota yhteiskunnalliseen alkoholikysymykseen. Vuonna 1979 lähes kaikki puoluejohtajat allekirjoitivat kansalaisille osoitetun vetoomuksen ryhtyä alkoholin vastaiseen kansanliikkeeseen,

koska alkoholi on heidän käsityksensä mukaan osoittautunut kaikkein vakavimmaksi tämän hetken sosiaalisiksi ongelmaksi Ruotsissa. Hallitus antoi eduskunnalle alkoholikysymystä koskevan esityksen vuosien 1979/80 valtiopäiville. Hyväksytty esitys merkitsi muun muassa 10 miljoonan Ruotsin kruunun ohjaamista raittiustalustukseen ja raittiustyötä tekeville vapaille kansalaisjärjestöille.

2.2. Asian valmistelu

Eduskunta on alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksia käsitellessään vuodesta 1969 alkaen esittänyt mainintoja myös raittiustyöstä sekä käsitellessään mainittua kertomusta alkoholilolien kehityksestä vuonna 1976 ehdottanut, että parlamentaarinen raittiuskasvatuskomitea asetettaisiin pikaisesti.

Valtioneuvosto asetti 21 päivänä joulukuuta 1978 komitean, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus siitä, miten raittiuskasvatusta ja -opetusta sisällöllisesti kehitetään pitäen tavoitteena kansalaisten koko eliniän kattavan raittiuskasvatusohjelman aikaansaamista.

Parlamentaarinen alkoholikomitea oli jo todennut vuonna 1978 antamassaan mietinnössä (Komiteanmietintö 1978: 33), että asennekysymyksille on annettava keskeinen sija maamme alkoholipolitiikkaa kehitettäessä. Alkoholipolitiikan täydentäjinä tiedotus-, kasvatus- ja järjestötoiminta ovat erityisesti pitkävaikutteisuuksensa takia merkityksellisiä. Mainittu komitea piti tärkeänä alkoholihaittojen ehkäisyyn ja alkoholin kulutuksen vähentämiseen pyrkivän edellä tarkoitettun toiminnan tehostamista.

Raittiuskasvatuskomitea on 29 päivänä huhtikuuta 1980 jättämässään mietinnössä (Komiteanmietintö 1980: 22) katsonut muun muassa, että raittiuskasvatustavoitteiden toteuttaminen edellyttää laaja-alaista yhteistoimintaa eri viranomaisten, laitosten ja kansalaisjärjestöjen kesken. Sen varmistaminen olisi mahdollista lainsäädännöllisin keinoin. Mietinnöstä pyydettiin lausunnot usealta asialla koskevalta taholta.

Keskustelua erillisestä raittiustyöstä koskevasta laista on käyty siitä lukien, kun eräät raittiustyöhön verrattavat alat, nuoris-, liikunta- ja kulttuuritoimi, ovat saaneet omat lainsäädännölliset puitteensa. Suomen Raittiustalustöiden Liiton ehdotuksesta on sosiaali- ja

terveysministeriössä valmisteltu ehdotus laiksi raittiustyön järjestämisestä.

3. Esityksen organisatoriset ja hallinnolliset vaikutukset

Hallitus yhtyy parlamentaariseen alkoholikomiteaan siinä, että alkoholipolitiikan sosiaaliset tavoitteet ovat osin riittämättömästi toteutuneet maassamme 1960 ja 1970 luvuilla. Epätyydyttävät tulokset alkoholin kulutuksen ja alkoholihaittojen kasvun hillitsemisessä ovat ilmeisesti osaksi myös johtuneet epätarkoituksenmukaisista organisatorisista järjestelyistä. Korjaustoimet nopeastikin tiedostetun kielteisen kehityksen pysädyttämiseksi ovat yleensä usein viivästyneet ja olleet riittämättömiä.

Raittiustyön tehokkuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että valtion raittiutus- ja alkoholiasiain neuvottelukunnan toiminta sidottaisiin lakiin raittiustyön järjestämisestä. Mainittu neuvottelukunta toimii tällä hetkellä valtioneuvoston päätöksen (171/75) nojalla.

Nyt annettavalla esityksellä pyritään muun muassa vahvistamaan sosiaali- ja terveysministeriön asemaa raittiustyön yhteensovittamisessa ja kehittämisessä. Tämän toiminnan toteuttamisessa tarvitaan lisää henkilöstöä.

Esityksellä on myös pyritty poistamaan eri lainsäädäntöjen kanssa päällekkäisiä toimintoja.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Yleistä

Kunnille raittiustyöhön myönnettävien valtionosuuksien sekä valtakunnallisten raittiutusjärjestöjen valtionavustusten osalta ehdotettu laki raittiustyön järjestämisestä tulisi muun muassa korvaamaan alkoholilain 98 §:n 1 ja 2 kohtien säännökset kysymyksessä oleviin tarkoituksiin valtion tulo- ja menoarviossa osoitettavista määrärahoista. Esityksen toteuttamisesta aiheutuisi valtiolle lisäkustannuksia kunnille raittiustyöntekijöiden palkkaukseen ehdotetun erillisen määrärahan myöntämisestä sekä ehdotuksesta uudeksi sosiaali- ja terveysministeriön käytettäväksi tarkoitettu määrärahasta. Valtiontaloudellisista syistä raittiustyöntekijöitä on tarkoitus ottaa valtionosuusjärjestelmän piiriin vuotuisen valtion tulo- ja menoarvion puitteissa.

4.2. Kunnille myönnettävät valtionosuudet

4.2.1. Raittiustyön valtionosuus

Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1982 on varattu kunnille yleisiin tarpeisiin sekä raittiustyöhön ja eräisiin muihin erityistarkoituksiin 28,5 miljoonaa markkaa eli 6 markkaa asukasta kohti. Esityksen mukaan valtion tulo- ja menoarvioon tulisi vuosittain varata määräraha, josta suoritettaisiin vähintään 6 markkaa asukasta kohti kunnassa suoritettavaan raittiustyöhön. Tarkoituksena on nostaa määrärahan vähimmäismäärä laissa vuoden 1982 tulo- ja menoarvion tasolle. Määräraha olisi edelleen vähimmäismäärän ylittävältä osalta harkinnanvarainen.

4.2.2. Valtionosuus palkkakustannuksiin

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella kunnat ovat käyttäneet alkoholilain 98 §:n 1 kohdan mukaisia avustuksia raittiustyöntekijöiden palkkausmenojen kattamiseen. Nyt annettavan esityksen mukaan kuntien raittiustyöntekijöiden palkkauksiin myönnetään kunnan kantakykyluokan mukaan porrastettu valtionosuus erillisenä määrärahana.

Valtionosuutta raittiustyöntekijöiden palkkausmenoihin voidaan suorittaa yhden päiväräisen viranhaltijan palkkaukseen vain mikäli kunnan asukasluku on yli 8 000 ja kahden tai useamman päiväräisen viranhaltijan palkkaukseen kutakin täyttä 30 000 kunnassa henkijoitettua asukasta kohti. Valtionosuutta raittiustyöntekijöiden palkkausmenoihin suoritettaisiin kuitenkin enintään viiden viranhaltijan palkkaukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 23 päivänä huhtikuuta 1980 suosituksen kuntien raittiustyön tehostamisesta ja raittiustyöntekijöiden määrän mitoittamisesta. Tämän suosituksen mukaan vuoden 1983 loppuun mennessä yli 8 000 asukkaan kunnissa, joita on 153, tulisi olla yhteensä 181 virkaa.

Valtiontaloudellisista syistä ehdotetaan ennen lain voimaantuloa palkatun henkilöstön ja lain voimaantulon jälkeen palkattavan uuden henkilöstön ottamista porrastetusti valtionosuuden piiriin valtion tulo- ja menoarvioissa vuosittain asetettujen enimmäismäärien puitteissa. Tarkoituksena on, että lain ensimmäisenä voimaastolovuonna eli vuonna 1984 valtionosuutta suoritettaisiin enintään niin monen raittiustyöntekijän palkkaukseen, että kussakin kun-

nassa enintään yksi päätoiminen viranhaltija, joka oli palkattu ennen 31.12.1981, tulisi valtionosuuden piiriin. Valtiolla on arvioitu aiheutuvan noin 2,5 miljoonan markan vuotuiset lisäkustannukset, jos mainittu henkilöstömäärä olisi 104.

Lain toisena voimassaolovuonna eli vuonna 1985 on tarkoitus ottaa valtionosuuden piiriin lisäksi enintään yksi päätoiminen viranhaltija niissä kunnissa, joissa ao. virka on perustettu ja henkilö palkattu vuosien 1982 ja 1983 aikana. Jos tällaisen henkilöstön määräksi arvioidaan 20 henkilöä, valtiolle aiheutuvat lisäkustannukset olisivat noin 430 000 markkaa vuodessa.

Lain kolmantena voimassaolovuonna eli vuonna 1986 valtionosuuden piiriin olisi tarkoitus ottaa muu osa ennen lain voimaantuloa palkatuista rahtiustyöntekijöistä (28 päätoimista virkaa ja lisäksi ne virat, joiden kustannuksista vain osa katsotaan rahtiustyöstä aiheutuvaksi). Valtiontalouden menojen arvioidaan kasvavan tämän johdosta noin 3,6 miljoonaa markkaa vuodessa. Vuodesta 1986 lukien valtionosuuden piiriin voitaisiin ottaa myös lain voimaantulon jälkeen perustettuja uusia virkoja. Sosiaali- ja terveysministeriön suositukseen perustuvan lisähenkilöstön määrä olisi noin 50. Tämän henkilöstön saattaminen valtionosuuden piiriin merkitsisi valtiolle noin 1,1 miljoonan markan vuotuisia lisäkustannuksia.

Valtiontaloudelle aiheutuisi vuotuisia lisäkustannuksia rahtiustyöntekijöiden palkkakustannuksiin osallistumisesta näin arvioiden yhteensä yli 7 miljoonaa markkaa. Valtionosuus palkkausmenoihin on arvioitu keskimäärin 57 prosentiksi palkkausmenojen kokonaismäärästä.

4.3. Määräraha valtakunnalliseen rahtiustyöhön

Uusi kustannuserä olisi määräraha, joka on ehdotettu varattavaksi valtion tulo- ja menoarviossa sosiaali- ja terveysministeriölle käytettäväksi pähteiden käytöstä aiheutuvien haitto-

jen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan. Määrärahan suuruus olisi 40 penniä kutakin edellisellä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti. Valtiolla aiheutuvat kustannukset olisivat näin ollen 1,9 miljoonaa markkaa.

Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1982 on varattu 8,4 miljoonaa markkaa valtakunnallisten rahtiustajärjestöjen valtionavustusta varten eli 1,75 markkaa asukasta kohti. Esityksen mukaan valtion tulo- ja menoarvioon tulisi vuosittain varata määräraha, joka vastaisi 1,75 markkaa asukasta kohti käytettäväksi rahtiustyöhön. Tarkoituksena on nostaa määrärahan vähimmäismäärä laissa vuoden 1982 tulo- ja menoarvion tasolle. Määräraha olisi edelleen vähimmäismäärän ylittävältä osalta harkinnanvarainen.

4.4. Valtiolla aiheutuvat lisäkustannukset yhteensä

Lakiehdotuksen toteuttamisesta aiheutuisi valtiolle lisäkustannuksia yhteensä noin 9 miljoonaa markkaa.

4.5. Vaikutukset kunnallistalouteen

Kuten kohdassa 4.2.2. on todettu, valtionosuus kattaisi yli 7 miljoonaa markkaa aiempaa suuremman osan kuntien rahtiustyön kustannuksista, mikä merkitsisi vastaavaa kunnallistalouden rahoitusaseman parantumista voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden. Nykyisin kunnille myönnetään 4.2.1. kohdassa tarkoitettu avustus, mikä on vuonna 1982 6 markkaa asukasta kohti, käytettäväksi kunnan yleisiin tarpeisiin ja rahtiustyöhön. Esitys ei merkitsisi kuntien saaman avustuksen määrällistä muuttumista, sen sijaan se merkitsisi avustuksen käyttötarkoituksen rajaamista vastaisuudessa vain rahtiustyöhön. Tämä ei merkitse olennaista muutosta nykytilaan, sillä voimassa olevan lainsäädännön aikana kunnat ovat käyttäneet alkoholilain 98 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen avustuksen pääosin rahtiustyöhön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki raittiustyön järjestämisestä

1.1.1. Yleiset säännökset

1 §. Raittiusliikkeen 25 päivänä marraskuuta 1972 hyväksytyn päihdepoliittisen ohjelman mukaan raittiusliikkeen päihdepoliittisen toiminnan päämääränä on haittojen saattaminen mahdollisimman vähäisiksi. Tähän päämäärään on pyrittävä erityisesti rajoittamalla alkoholijuomien ja lääkkeiden kulutusta ja estämällä mahdollisimman tehokkaasti muiden päihteiden käyttöä.

Voimassa olevan alkoholilain 76 §:n mukaan kunnassa tulee olla raittiuslautakunta raittiuden edistämistä ja alkoholilojen sekä alkoholilain valvonnan seuraamista varten. Lainsäädännössä ei ole kuitenkaan määritelmää raittiustyöstä. Tavoitteena raittiustyössä on raittiuslautakuntien osalta alkoholilain 76 §:n mukaan ja käytännössä raittiusjärjestöjen osalta ollut raittiuden edistäminen.

Nyt kysymyksessä olevan lain 1 §:ään ehdotetaan otettavaksi määritelmä raittiustyöstä, jolloin sillä tarkoitettaisiin toimintaa raittiuden edistämiseksi. Säännöksen sanamuoto ei tällöin rajaisi raittiustyötä ainoastaan vapaaksi kansalaistoiminnaksi, vaan sitä suorittaisivat edelleen myös raittiuslautakunnat.

2 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että raittiustyön yleisten edellytysten luominen on ensisijassa valtion ja kuntien tehtävänä. Säännöksen lähtökohtana on se, että julkisen sektorin tulisi luoda riittävät taloudelliset edellytykset tehokkaalle raittiustyölle.

Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että raittiustyön tekemisestä vastaavat raittiuslautakunnat ja raittiusjärjestöt. Raittiuslautakuntien tehtävänä on nykyisin muun muassa huolehtia raittius toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä kunnassa, tukea raittiustyötä harjoittavien yhdistysten toimintaa sekä tehdä itse suoranaista raittiustyötä. Tämä asetelma, että raittiuslautakunnat tekevät myös raittiustyötä, tulisi säilyttää edelleenkin. Raittiusjärjestöjen pääasiallisena tehtävänä olisi raittiustyön tekeminen. Nyt ehdotettavan säännöksen tarkoituksena on kirjata ne tahot, jotka tämän lain perusteella vastaavat raittiustyön tekemisestä ja ovat oikeutettuja valtion taloudelliseen tukeen.

3 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että raittiustyön edellytysten luomiseksi ja raittiustyön palvelujen tarjoamiseksi kaikille kansalaisille myönnetään valtionavustusta raittiustyön tukemiseen sen mukaan kuin nyt kysymyksessä olevassa laissa säädetäisiin.

4 §. Voimassa olevan raittius toimien järjestämisestä annetun asetuksen (827/76) mukaan raittiuslautakuntien toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Sen sijaan lainsäädännössä ei ole säännöksiä vapaana kansalaistoimintana suoritettua raittiustyön ohjauksesta. Nyt ehdotettavan 4 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluisi raittiustyön yleinen ohjaus ja valvonta. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan tämän lain mukaisissa asioissa toimisi sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijaelimenä valtion raittius- ja alkoholiasia neuvottelukunta.

Edellä mainitun asetuksen mukaan raittiuslautakuntien toiminnan ohjaus ja valvonta kuuluu läänin alueella lääninhallitukselle. Nyt kysymyksessä olevan 4 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan lääninhallituksen tehtäväksi tulisi läänin alueella huolehtia raittiustyön ohjauksesta ja valvonnasta toimialallaan.

1.1.2. Kunnan raittius toimien hallinto

5 §. Alkoholilain 76 §:ään sisältyvät muun muassa säännökset raittiuslautakunnan tehtävistä sekä siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö voi vapauttaa kunnan velvollisuudesta asettaa raittiuslautakunta silloin, kun kunnan asukasmäärä on vähäinen. Mainitussa pykälässä on myös säännös, jonka mukaan raittiuslautakunnan tehtävistä sekä toiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta säädetään asetuksella. Kun ehdotettavaan lakiin on tarkoitus koota säännökset raittiustyöstä, ehdotetaan edellä mainittu säännökset siirrettäviksi alkoholilaista nyt esillä olevaan pykälään.

Vuoden 1977 alusta voimaan tulleen kunnallislain (953/76) 104 §:n mukaan voidaan sopimuksella kunnan hoidettavaksi antaa jokin tehtävä myös yhden tai useamman muun kunnan puolesta. Saman pykälän mukaan mainittu järjestely on mahdollinen muun muassa sellai-

sen lautakunnan osalta, joka kunnassa lain nojalla tulee olla, jos siihen ei ole estettä lautakuntaa koskevien erityisten säännösten mukaan. Voimassa oleva lainsäädäntö ei estä sitä, että raittiuslautakunta, joka on lakisääteinen, on yhteinen kahdelle tai useammalle kunnalle. Nyt kysymyksessä olevaan 5 §:ään ehdotetaan otettavaksi kuitenkin säännös siitä, että lääninhallituksen luvalla raittiuslautakunta voisi olla yhteinen kahdelle tai useammalle kunnalle. Kunnallislain 104 §:n 2 momentin mukaan luvan tällaiseen järjestelyyn antaa lääninhallitus, mikäli sen tehtävänä on valvoa lautakunnan hallintoa.

6 §. Alkoholilain 76 §:ssä ovat myös säännökset raittiuslautakunnan kokoonpanosta. Nämä säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 6 §:n 1 momenttiin. Samalla säännöstä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että raittiuslautakuntaan voimassa olevan lain mukaan kuuluvan neljän jäsenen sijasta siihen ehdotuksen mukaan valittaisiin viisi jäsentä sekä kullekin henkilökohtaiset varajäsenet. Alkoholilain 76 §:n mukaan raittiuslautakunnan jäsenillä tulee olla tarpeellinen määrä varajäseniä. Uuden kunnallislain periaatteiden mukaisesti ehdotetaan 6 §:ään otettavaksi säännökset, joiden mukaan kunnanvaltuusto valitsisi lautakuntaan jäsenet ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi.

7 §. Kun kysymyksessä olevaan lakiin on tarkoitus ottaa raittiustyötä koskevat säännökset, ehdotetaan pykälään myös siirrettäväksi alkoholilain 76 a §:stä säännökset raittiuslautakuntien viranhaltijoista.

1.1.3. Kunnille myönnettävät valtionosuudet

8 §. Kun kysymyksessä olevan lain eräänä tarkoituksena on säätää raittiustyön valtionavustusjärjestelmästä, ehdotetaan 8 §:ään otettavaksi säännökset kunnille raittiustyöhön myönnettävistä valtionosuuksista. Nämä säännökset vastaisivat alkoholilain 98 §:n 1 momentin 1 kohdan säännöksiä kysymyksessä olevaan tarkoitukseen sekä kuntien yleisiin tarpeisiin valtion tulo- ja menoarviossa osoitettavista määrärahoista. Säännöksen mukaan määrärahan suuruus on vähintään 3 markkaa asukasta kohti. Vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa on varattu kunnille yleisiin tarpeisiin sekä raittiustyöhön ja eräisiin muihin erityistarkoituksiin 6 markkaa asukasta kohti.

Nyt esillä olevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan valtion tulo- ja menoarvioon tulisi kunnille suoritettavia valtionosuuksia varten varata kaksi määrärahaa, joista toinen käytettäisiin kunnittain asukasluvun mukaisesti kunnassa suoritettavaan raittiustyöhön ja toinen raittiustyöntekijöiden palkkausmenoihin.

Raittiustyöhön varattavan määrärahan suuruus olisi vähintään 6 markkaa kutakin kunnassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti. Näin ollen määrärahan vähimmäistaso nostettaisiin säännöksellä valtion vuoden 1982 tulo- ja menoarvion tasolle. Määräraha olisi edelleen vähimmäismäärän ylittävältä osalta harkinnanvarainen. Ehdotus merkitsisi kunnille myönnettävien valtionosuuksien käyttötarkoituspäihin supistamista siten, että kaikki kunnille jaettavat varat ohjattaisiin vastaisuudessa raittiustyöhön, kuten käytännössä tälläkin hetkellä pääasiassa tapahtuu.

Raittiuslautakunnan viranhaltijoiden palkkauskustannuksiin ehdotetaan säännöksessä varattavaksi erillinen määräraha. Valtionosuutta määrärahasta suoritettaisiin yhden päävirikaisen viranhaltijan palkkaukseen kunnassa, jonka asukasmäärä on vähintään 8 000 ja kahden tai useamman viranhaltijan palkkaukseen kutakin täyttä 30 000 kunnassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti. Alle 8 000 asukkaan kunnassa valtionosuutta voitaisiin suorittaa ainoastaan kunnan muuhun virkaan yhdistetyn tai useamman kunnan yhteisen raittiustyöntekijän viran ylläpitämisestä aiheutuviin palkkausmenoihin. Lisäksi ehdotetaan rajoitettavaksi, ettei sanottua määrärahaa voitaisi käyttää useamman kuin viiden viranhaltijan palkkaukseen kunnassa.

Valtiontaloudellisista syistä ehdotetaan, että valtionosuutta suoritettaisiin uuden henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin valtion tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa.

9 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan asetuksella säädettäisiin niiden viranhaltijoiden pätevydestä, joiden palkkaukseen voitaisiin myöntää edellä 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valtionosuutta. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset niistä muista ehdoista, joilla heidän palkkauskustannuksensa hyväksyttäisiin valtionosuuteen oikeuttaviksi.

10 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, että edellä 8 §:n 1 momentin 2

kohdassa tarkoitettujen viranhaltijoiden palkkauskustannuksiin suoritetaan valtionsuutta kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain (665/67) mukaisesti. Määrärahaa myönnettäisiin valtionosuutta 39—75 prosenttia. Kantokykyluokitukseen perustuvalla valtionosuudella tuettaisiin erityisesti pienten kuntien toimintaa ja niiden mahdollisuuksia viranhaltijoiden palkkaamiseksi.

11 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi alkoholilain 98 a §:n 1, 3 ja 4 momentteja vastaavat kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksia ja -avustuksia koskevat säännökset. Mikäli nyt kysymyksessä olevassa laissa ei toisin säädetä, noudatetaan edellä 8 §:ssä tarkoitetuista määrärahoista kunnille suoritettaviin korvauksiin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 ja 8 §:ssä sekä 4, 5, 7 ja 9 luvussa valtionosuudesta käytökustannuksiin on sanottu. Lisäksi ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että tämän lain mukaisia toimintoja koskevissa valtionosuusasioissa toimisi asianomaisena viranomaisena lääninhallitus sen mukaisesti, mitä sosiaali- ja terveysministeriö yleisohjeilla määräisi.

1.1.4. Määräraha valtakunnalliseen raittius-työhön

12 §. Sosiaali- ja terveysministeriön suositettavaksi ehdotettuun raittiuskasvatustyön kehittämiseen tarvitaan taloudellisia resursseja. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan valtion tulo- ja menoarvioon tulisi vuosittain ottaa määräraha, joka vastaisi vähintään neljääkymmentä penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti. Tämä määräraha varattaisiin sosiaali- ja terveysministeriölle päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan käytettäväksi ministeriön vuosittain vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti.

Alkoholilain 98 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava määräraha, joka vastaa vähintään 35 penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti käytettäväksi avustuksina raittius-työhön sekä alkoholijuomista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan. Saman pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan valtion tulo- ja menoarvioon on varattava määräraha, joka vastaa vähintään 30 penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta koh-

ti käytettäväksi avustuksina päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien vapaaehtoiseen huolto-työhön. Määrärahat ovat alkoholilaissa säädettyjen vähimmäismäärien ylittävältä osaltaan harkinnanvaraisia.

Raittius-työhön myönnettävä taloudellinen tuki on kuitenkin realiarvoltaan vuosi vuodelta heikentynyt. Valtakunnallisille raittiusjärjestöille myönnetyn määrärahan suuruus on vuosina 1975—1978 vastannut 1 markkaa, vuosina 1979—1980 1,25 markkaa, vuonna 1981 1,50 markkaa ja vuonna 1982 1,75 markkaa asukasta kohti. Määrärahan kehitys on vuodesta 1975 lähtien ollut seuraava:

Vuonna	mk
1975	4 734 700
1976	4 747 500
1977	4 730 800
1978	4 743 500
1979	5 929 000
1980	5 947 000
1981	7 125 000
1982	8 379 000

Nyt puheena olevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan valtion tulo- ja menoarvioon olisi vuosittain otettava valtakunnallisten raittiusjärjestöjen valtionavustusta varten määräraha, joka vastaisi vähintään 1,75 markkaa kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti. Näin ollen määrärahan vähimmäismäärä säännöksessä nostettaisiin valtion vuoden 1982 tulo- ja menoarvion tasolle. Määräraha olisi edelleen vähimmäismäärän ylittävältä osalta harkinnanvarainen.

13 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että valtion raittius- ja alkoholiasian neuvottelukunnan annettua asiasta lausuntonsa, valtioneuvosto hyväksyisi ne valtakunnalliset raittiusjärjestöt, jotka voisivat tämän lain nojalla saada valtionavustusta. On pidettävä asianmukaisena, että laajemman kokoonpanon ja eri yhteiskunnallisia näkemyksiä omaava toimielin päättäisi niistä järjestöistä, jotka olisivat oikeutettuja valtionavustukseen.

14 §. Varsinainen avustusten jakaminen ja käytön valvonta ehdotetaan edelleen pidettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä.

Raittiusjärjestöille valtionavustuksia myönnettäessä otetaan voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan avustuksen tarkoituksenmukaisuutta harkittaessa huomioon järjestöjen taloudellisen aseman selvittämiseksi

talousarviot sekä lisäksi järjestöjen toiminnan laatu ja laajuus. Vastaavanlaatuiset myöntämisperiaatteet ehdotetaan sisällytettäväksi nyt ehdotettavan lain 14 §:ään.

1.1.5. Erinäiset säännökset

15 §. Tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta ehdotetaan tarkemmat määräykset annettavaksi asetuksella.

16 §. Kysymyksessä olevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset raittiustyön järjestämisestä annettavaksi ehdotetun lain voimaan saattamisesta.

1.2. Laki alkoholilain 69 §:n muuttamisesta

69 §. Voimassa olevan alkoholilain 69 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö valvoo, että alkoholiyhtiö, kunnalliset alkoholitarkastajat ja raittiuslautakunnat suorittavat toimialallaan alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan niille kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät. Kun raittiustyön järjestämisestä on ehdotettu säädettäväk-

si erillinen laki, johon on tarkoitus ottaa kunnallista raittiustointia koskevat säännökset, ehdotetaan, että kysymyksessä olevasta pykälästä poistettaisiin maininta alkoholilain 76 §:n tarkoittamista raittiuslautakunnista.

2. Voimaantulo

Ehdotetut kaksi lakia on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1984 alusta. Kuitenkin ehdotetaan, että ennen raittiustyön järjestämisestä annettavaksi ehdotetun lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä jo valmisteleviin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 76 a §:n (684/75) 2 momentin nojalla myönnetty lääninhallituksen lupa yhdistää raittiustyöntekijän virka muuhun kunnan virkaan tai 3 momentin nojalla annettu suostumus kuntien yhteisiin raittiustyöntekijöiden virkoihin jäisivät edelleen voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

raittiustyön järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Raittiustyöllä tarkoitetaan tässä laissa toimintaa raittiuden edistämiseksi.

2 §

Yleisten edellytysten luominen raittiustyölle on ensisijaisesti valtion ja kuntien tehtävänä. Raittiustyön tekemisestä vastaavat raittiuslautakunnat ja raittiüsjärjestöt.

3 §

Raittiustyön edellytysten luomiseksi ja palvelujen tarjoamiseksi kaikille kansalaisille myönnetään valtion varoista valtionavustusta raittiustyön tukemiseen sen mukaisesti kuin tässä laissa säädetään.

4 §

Raittiustyön yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijaelimenä tämän lain mukaisissa asioissa toimii valtion raittiüs- ja alkoholiasiajn neuvottelukunta.

Lääninhallituksen tehtävänä on kussakin läänissä huolehtia raittiustyön ohjauksesta ja valvonnasta toimialallaan.

Kunnan raittiustoimen hallinto

5 §

Raittiuden edistämistä ja alkoholiolojen sekä alkoholilain valvonnan seuraamista varten on kunnassa raittiuslautakunta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi, milloin kunnan asukasmäärä on vähäinen, kunnanval-

tuuston esityksestä vapauttaa kunnan velvollisuudesta asettaa raittiuslautakunta. Lautakunnan tehtävät hoitaa silloin kunnanhallitus tai valtuuston määräämä lautakunta, jonka sosiaalija terveysministeriö tähän tehtävään hyväksyy.

Lääninhallituksen suostumuksella raittiuslautakunta voi olla yhteinen kahdelle tai useammalle kunnalle.

Raittiuslautakuntien tehtävistä sekä toiminnan ohjaamisesta ja valvomisesta säädetään asetuksella.

6 §

Raittiuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja vähintään neljä muuta raittiuskysymykseen perehtynyttä, raittiiksi tunnettua jäsentä sekä kullekin jäsenelle valittu henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanvaltuusto valitsee jäsenet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi.

7 §

Raittiuslautakunnalle kuuluvia tehtäviä varten tulee kunnassa olla yksi tai useampia viranhaltijoita.

Milloin päävirkaista raittiustyöntekijää ei kunnan asukasmäärän vähäisyyden vuoksi ole pidettävä tarpeellisena, lääninhallitus voi antaa luvan yhdistää viran muuhun kunnan virkaan.

Lääninhallituksen suostumuksella virka voi olla myös yhteinen kahdelle tai useammalle kunnalle.

Tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitettua viranhaltijalta vaadittavasta pätevyydestä ja tehtävistä annetaan asetuksella.

Kunnille myönnettävät valtionosuudet

8 §

Valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava:

1) määräraha, josta jokaiselle kunnalle suoritetaan valtionosuutta vähintään kuusi markkaa kutakin kunnassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti käytettäväksi kunnassa suoritettavaan raittiustyöhön; sekä

2) määräraha, josta suoritetaan kunnille valtionosuutta edellä 7 §:ssä tarkoitettujen viranhaltijoiden palkkauksesta aiheutuviin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valtionosuutta suoritetaan uuden henkilöstön

palkkaamisesta aiheutuviin menoihin valtion tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun henkilöstön 1 momentin 2 kohdan mukaisiin kustannuksiin voidaan valtionosuutta suorittaa yhden päävirkaisten viranhaltijan palkkaukseen kunnissa, joissa on vähintään 8 000 ja kahden tai useamman päävirkaisten viranhaltijan palkkaukseen kutakin täyttä 30 000 kunnassa edellisenä vuonna henkikirjoitettua asukasta kohti. Kunnissa, joissa on alle 8 000 asukasta, valtionosuutta suoritetaan ainoastaan 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen viranhaltijoiden palkkaukseen. Valtionosuutta ei kuitenkaan suoriteta yhteensä useamman kuin viiden viranhaltijan palkkaukseen.

9 §

Niillä viranhaltijoilla, joiden palkkaukseen voidaan saada 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valtionosuutta, tulee olla tehtävän edellyttämä asetuksella säädettävä pätevyys.

Ehdoista, joilla 8 §:ssä tarkoitettut kustannukset hyväksytään valtionosuuteen oikeuttaviksi, antaa tarkemmat määräykset sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §

Valtionosuutta suoritetaan 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin 9 §:n mukaisesti hyväksyttäviin kustannuksiin kuntien kanto-kykyluokituksesta annetussa laissa (665/67) tarkoitettun kanto-kykyluokituksen mukaan seuraavasti:

kantokyky- luokka	valtionosuus prosentteina
1	75
2	71
3	67
4	63
5	59
6	55
7	51
8	47
9	43
10	39

11 §

Siltä osin, kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan 8 §:ssä tarkoitetuista määrärahoista kunnille suoritettaviin korvauksiin soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 ja 8 §:ssä sekä 4, 5, 7 ja 9 lu-

vussa valtionosuudesta käyttökustannuksiin on säädetty.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskevissa asioissa lääninhallitus, kuitenkin niin, että lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Lääninhallituksen tulee sen päätettäväksi 2 momentin mukaan kuuluvia asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

Määräraha valtakunnalliseen raittiustyöhön

12 §

Valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava:

1) määräraha, joka vastaa vähintään neljääkymmentä penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti, käytettäväksi päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti; sekä

2) määräraha, joka vastaa vähintään yhtä markkaa seitsemääkymmentäviittä penniä kutakin edellisenä vuonna maassa henkikirjoitettua asukasta kohti, käytettäväksi raittiustyöhön.

13 §

Valtioneuvosto hyväksyy valtion raittius- ja alkoholiasian neuvottelukunnan annettua asiaa lausuntonsa ne valtakunnalliset raittiusjärjestöt, jotka voivat tämän lain 12 §:n 2 kohdan nojalla saada valtionavustusta.

14 §

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää vuosittain 12 §:n 2 kohdassa mainitun avustuksen 13 §:ssä tarkoitetuille järjestöille. Valtionavustus myönnetään järjestöjen talousarvioiden perusteella markkamääräisenä.

Valtionavustusta myönnettäessä on otettava huomioon erityisesti järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen merkitys.

Erinäiset säännökset

15 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

16 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tällä lailla kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 76 §, 76 a § ja 98 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohta, näistä 76 a § sellaisena kuin se on 25 päivänä elokuuta 1975 annetussa laissa (684/75) ja 98 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (586/75) ja 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (714/76).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 76 a §:n (684/75) 2 momentin nojalla myönnetty lupa yhdistää raittiustyöntekijän virka muuhun kunnan virkaan ja 3 momentin nojalla myönnetty suostumus useamman kunnan yhteiseen virkaan jäävät edelleen voimaan.

2.

Laki

alkoholilain 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 69 § näin kuuluvaksi:

69 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioon ottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudetaan ja lisäksi että alkoholiyhtiö ja 73 §:ssä mainitut kunnalliset alkoholitarkastajat suorittavat kukin toimialallaan niille tämän lain

ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Katri-Helena Eskelinen*

Laki

alkoholilain 69 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 69 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

69 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioonottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi että alkoholiyhtiö, 73 §:ssä mainitut kunnalliset alkoholitarkastajat ja 76 §:ssä mainitut raittiuslautakunnat suorittavat kukin toimialoillaan niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

Ehdotus

69 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioon ottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi että alkoholiyhtiö ja 73 §:ssä mainitut kunnalliset alkoholitarkastajat suorittavat kukin toimialallaan niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .
